

VASS MÓZES

Kapuink, útjaink*

„Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják.” (Mt 7,14)

Mindannyian vándorok vagyunk e földi élet rövid és keskeny útján.

Mint minden vándornak, nekem is a vállamon van az átalvetőm – a palást alatt. Első rekeszében van a könyvek könyve, a *Biblia*, a másik részében Orbán Balázs könyve, *A Székelyföld leírása*. Ma ehhez a helyhez ez a kettő hívott: a hit és a szülőföld szeretete. Én is hívlak, jöjj, légy ma az én vándortársam, bárhol élsz a nagyvilágban! Legyen eszményképünk Jézus, mert ő is vándor volt harminchárom évig, a keskeny úton Názárettől Jeruzsálemig, a Golgotáig. Minden vándor a bölcsőtől a megállásig mehet csupán. Nem kérdezhetem meg tőled az utadat, azt sem, mit cipelsz az átalvetődben, kincsedet, vagyonodat, életed keresztjét? De azt megkérdezhetem mint vándortársad: milyen érzés van a szívedben és a lelkedben? Kik voltak előtted? Kik jönnek utánad? S kik állnak őseid közül a hátad mögött, akik a cselekedeteidre tekintenek?

Itt van a vándorok mellett a szejkei tó, legyen ez máától a Genezáret tava, s itt van a talpunk alatt ez a történelmi domboldal, legyen ez a Hegyi beszéd helye minden esztendőben, amikor egy-egy lelkész elmondhatja Istent dicsőítő és magasztaló gondolatait.

Itt vannak jobbra tőlünk a székelykapuk – legyenek ezek a Bibliában emlegetett szoros kapuk, sorsunk kapui, életünk keskeny útján. Nekünk unitáriusoknak a jézusi ünnepek mellett van egy őszi hálaadási ünnepünk is, szeptember utolsó vasárnapján, s íme, lett és van együvé-tartozásunknak is egy ünnepe, a nyár derekán. Majd néhány nap múlva, augusztus 20-án az ősszmagyarság ünnepe is a kereszténységre és Szent Istvánra fog emlékeztetni.

Ezen a mai úton, ahogyan erre jöttünk, szerettünk volna látni egy székely átalvetős asszonyt és egy magvető embert, aki az elvetett búzamagvak után már kalangyába rakta volna a kéréket, munkájának gyümölcsét, a kenyér magvát. Értitek, kikről beszélek! Ők tették asztalunkra mindennap a kenyeret és az eledelet, s ők vetették el lelkünk láthatatlan mezejére a hit magvát, Isten imádatát.

Szerettük volna mi, vándorok úgy látni falvaink kapuit, ahogyan a keresztbe tett seprűvel, a becsületesség jelével hagytuk, amely azt jelentette, hogy a gazda nincs odahaza. Elment egy napra imádkozni a homoródfürdői búcsúra vagy a szejkei dombra.

---

* Elhangzott 2004. augusztus 14-én a VI. szejkefűrdői Unitárius Világtalálkozón.

Szerettünk volna sok-sok falusi gyermeket látni, amint jönnek a harmatos fűben. Meztláb jönnek, s aztán megállnak az étető kútnál, hogy megmossák lábukat, felhúzzák cipőjüket, s feljöjjenek a Kossuth Lajos utcáján csodálni a templomot és az iskolát – ahogyan mi jöttünk gyermekkorunkban.

Szerettünk volna látni még borvizes szekereket is cserépkorsókkal, ahogyan házsám szerint beadták a szejkei étető borvizet.

Sok mindent úgy szerettünk volna látni, ahogyan ezelőtt 50–60 esztendővel volt, de vándorlásunk sok változást hozott. Hiába zörgetünk falvaink kapuin, mert minden harmadik kapu be van zárva, a ház vakolata és talapzata minden negyedik kapun belül omladozik, az emberek a minden ötödik kapu előtti keskeny útról a széles autópályák felé, Nyugatra költöztek el.

Valahányszor elgondolkodom a keskeny úton, amely az életre visz, mindig elkezdem visszabontogatni emlékeim aranyozott fonalait, azokat a szálakat, amelyek az élet öröme és nehézsége font be gondolataim közé évtizedeken keresztül.

Ahogy ma jöttem egy más megyéből székely városunk fele, Orbán Balázs kapui mellé, emlékeim árnyékai kísérték végig. Az én emlékeim főleg akkor szaporodtak meg, amikor szülőfalum keresztútjához értem, amely ezelőtt 42 esztendővel elbocsátott a jézusi keskeny útra. Akkor választhattam volna egy széles utat is, amelyen barátaim jól haladtak, de már akkor éreztem, hogy az igazi életre csak a keskeny út visz el. Azon az első utamon – Brassó felé – talán átmásztam az ég kapuja alatt: egy szivárvány volt látható a Nagy- és Kis-Homoród völgye felett. Ama szép és pompás színek alatt fogadalmat tettem: Rád bízom életem, lesz ami lesz velem, törvényed szerint élek, Istenem.

Isten törvényéről Wass Albert így fogalmazott: „Az igazság, az összhang, a szépség a mindeneket összefogó és egybekapcsoló nagy együttműködés törvénye, melynek összhangjában az óriási naprendszerek épp olyan fontosak, mint a legapróbb porszemek. Ez a megdönthetetlen erejű törvény az, amit ősi magyar szóval Istennek nevezünk.

Az Isten törvénye: a jóság és szeretet törvénye, az örökkévalóság törvénye, az élet törvénye is. Valahányszor beállunk engedelmesen ennek a törvénynek a sodrába, és azt cselekedjük, amit ez a törvény tőlünk megkíván, mely bennünket létrehozott, és életben tart: akkor se nyomorúság, se betegség, se halál, se erőszak, se álnokság, se semmiféle földi hatalom nem győzedelmeskedhetik fölöttünk, de még csak meg sem félemlíthet bennünket. Ez a tiszta színigazság, magyarok. Ez az Úr szolgáinak öröksége és az ő igazságuk, mely tőlem való, így szólt vala az Úr...” (*Kard és kasza*, 408. old).

Jézus is erre utalt, amikor a következőket mondta tanítványainak: „És megismeritek az igazságot és az igazság szabadokká tesz titeket” (Jn 8,32), hogy keressétek „a szoros kaput és a keskeny utat, amely az életre visz”. (Mt 7,14). „Én vagyok az út, igazság és élet.” (Jn 14,6)

Ahány ember, annyiféle élet. Ahány élet, annyiféle törvény, annyiféle cél, annyiféle szándék, akarat. Nem lehet kiszámítani, ki milyen utat választ. „Egy

bizonyos, a sors útjáról letérni nem lehet.” (*Kard és kasza*, 133. old.) „Az elhívás és az isteni parancs elől elmenekülni sem lehet még a barlangok mélyébe sem.”

Előnkbe tárul a damaszkuszi út, amely széles volt ugyan, de a keresztényeket üldöző Saul előtt hirtelen elkeskenyedett – és ez a látomás az életre vitte őt... Megtért, és Pál apostol lett belőle.

A könyörülő szamaritánus a széles út mellett megvert és kifosztott embert visszahozta a keskeny útra a felebarát szeretetével, pedig azelőtt talán ellensége is volt.

A Jákób kútja mellett elvezető széles utat, ahol az emberek elkerülték egymást, Jézus keskeny úttá változtatta, amidőn a víz tükrében megmutatta a testvéri, felebaráti mosolyt az asszonyoknak.

Jézus utolsó jeruzsálemi útján könnyein át a Gecsemáné-kertben talán keskenynek látta az utat, de miután könnyeit letörölte, így szólt: Kitérnem Isten akarata elől nem lehet, vállalom a töviskoszorút, a szenvedést, a keresztre-feszítés fájdalmát és az utolsó sóhajt is.

De a jeruzsálemi széles útról most jöjjünk vissza, és zörgessük meg *történelmi* kapuinkat:

A wittembergi vártemplom kapuja is szoros kapu lett, amidőn Luther Márton 95 tételét ráfüggesztette. A keskenyre formált jézusi útra vitte népe egy részét.

Kálvin János is egynéhány lépéssel előbbre vitte népét a reformáció keskeny útján.

A kolozsvári széles út Torda felőlről benyíló kapuja is megszűkült, amint annak szegletkövéről Dávid Ferenc elmondta Isten üzenetét, s megismételte az országgyűlési kimondott szavait, hogy „A hit Isten ajándéka”.

A fejedelmi udvar kapuja is szoros kapu lett, amikor János Zsigmond Dávid Ferencet meghívta udvari papjának – és maga is unitárius lett.

És vajon nem volt-e nagyon is „szoros kapu” a dévai vár börtöncellájának ajtaja is, amelyen át Dávid Ferenc egyházalapítónk eljutott az örök élet fenséges boltíve alá?

Munkásságával, nyugóhelyével, székelykapuival Orbán Balázs is a hitet, az igazságot, az egyházszertetet hagyta ránk örökségül.

Az Udvarhely központjában levő új „bejárat” és annak néhány méteres útja is az életre viszi a belépőt az Emlékezés parkjába. Ezen a szoros kapun ma nem zörgettem, hanem alázattal beléptem nagyjaink elé és a „Vándor székely” mellé.

A vándor székelyek és vándor magyarok közül, akik átmentek a szoros kapun, és megmaradtak istenhitükben a keskeny úton, sokan (többé-kevésbé elismert) tudósokká váltak itthon. Vagy Nobel-díjat kaptak az idegenben.

Tudom, most is vannak közöttünk idegenből hazajött keresztény testvérek. Én most titeket egyik legszebb énekünk szavával köszöntelek: „darumadár-sorsú” barátaink, akik mindennap hazaszálltok a boldogságkereső utatokról, mert érzitek, hogy igazi boldogok csak itt lehettek, ahol bölcsőtöket ringatták a

szülői házban. Vigyétek üzenetemet az idegenbe a többi „darumadár-sorsú” vándornak, hogy mindig várja ez a hely őket is.

Ott fent a dombon évezredek óta vadalmafák vannak, s nem pusztultak ki. Annyi bajt, nehézséget és keserőséget megízlelő székely népünk sem semmisült meg az évszázadok folyamán szülőföldjén, mert gondolatainkban, tudásunkban, adottságainkban, képességünkben „Isten kiválasztott népe voltunk és vagyunk ma is”.

Imába illő költői szavakkal zárom mondanivalómat:

„Uram, adj békességet a Kárpátok között,
Sehol még földet annyi könny s vér nem öntözött.
Sehol még annyi színes álom nem fakadt,
s árvábbak prófétáink sehol sem voltak.
Sehol annyi virág és sehol annyi bánat,
szeresd jobban, Uram, az én szegény hazámat.”

(Wass Albert: *A bujdosó imája*)

Ámen.

GYERŐ DÁVID

KELJ FEL, ÉS JÁRJ!

Egyházi beszéd őszi hálaadásra

Néhány nap múlva ismét elment Kapernaumba, és elterjedt a híre, hogy otthon van. Erre olyan sokan gyűltek össze, hogy még az ajtó előtt sem volt hely; ő pedig hirdette nekik az igét. Oda akartak hozzá menni egy bénával, akit négyen vittek. Mivel a sokaság miatt nem fértek a közelébe, megbontották annak a háznak a tetejét, ahol ő volt, és nyílást vágva leeresztették az ágyat, amelyen a béna feküdt. Jézus pedig látva a hitüket, így szólt a bénához: „Fiam, megbocsáttattak a bűneid.” Ott ültek néhányan az írástudók közül, és így tanakodtak szívükben: „Hogyan beszélhet ez így? Istent káromolja! Ki bocsáthat meg bűnöket az egy Istenen kívül?” Jézus lelkében azonnal átlátta, hogy így tanakodnak magukban, és ezt mondta nekik: „Miért tanakodtok így szívetekben? Mi könnyebb: azt mondani a bénának: »Megbocsáttattak bűneid!«, vagy azt mondani: »Kelj fel, fogd az ágyadat, és járj?!« Azért pedig, hogy megtudjátok: az Emberfiának van hatalma bűnöket megbocsátani a földön – így szólt a bénához: – Neked mondom, kelj fel, fogd az ágyadat, és menj haza!” Az pedig felkelt, azonnal felvette az ágyát, és kiment mindenki szeme láttára; úgyszólván ámulatba estek mind, dicsőítették az Istent, és ezt mondták: „Ilyet még sohasem láttunk.” (Mk 2,1–12)

A ma felolvasott bibliai rész bevezető versei („Néhány nap múlva ismét elment Kapernaumba, és elterjedt a híre, hogy otthon van. Erre olyan sokan gyűltek össze, hogy az ajtó előtt sem volt hely; ő pedig hirdette nekik az igét.”) az őszi hálaadás, és általában a keresztény ünnep emberi vonásait fogalmazzák meg. Először, hogy aki őszi hálaadáskor igazán ünnepelni akar, az menjen oda, ahol otthon érzi magát, ahol a leginkább el tud csendesedni, önmagába nézni, számot vetni az életével, és választ találni a hogyan tovább-okra. Másodsor, hogy ilyenkor nem egyedül, hanem közösségben kell ünnepelni, ahová annyian jönnek haza, hogy még az ajtó előtt sincs hely, ahol az ember érzi, hogy nem önmagának él, hogy élete másokéval összefonódik, s e kötelék által részévé válik önmagánál valami nagyobbak, többnek, jobbnak, erősebbnek, hatalmasabbnak. Harmadszor pedig az ünnepi együttlét az isteni jelenlét által teljesedik